

Сарајево, 13.12.2021. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 06.12.2021. – 10.12.2021.**

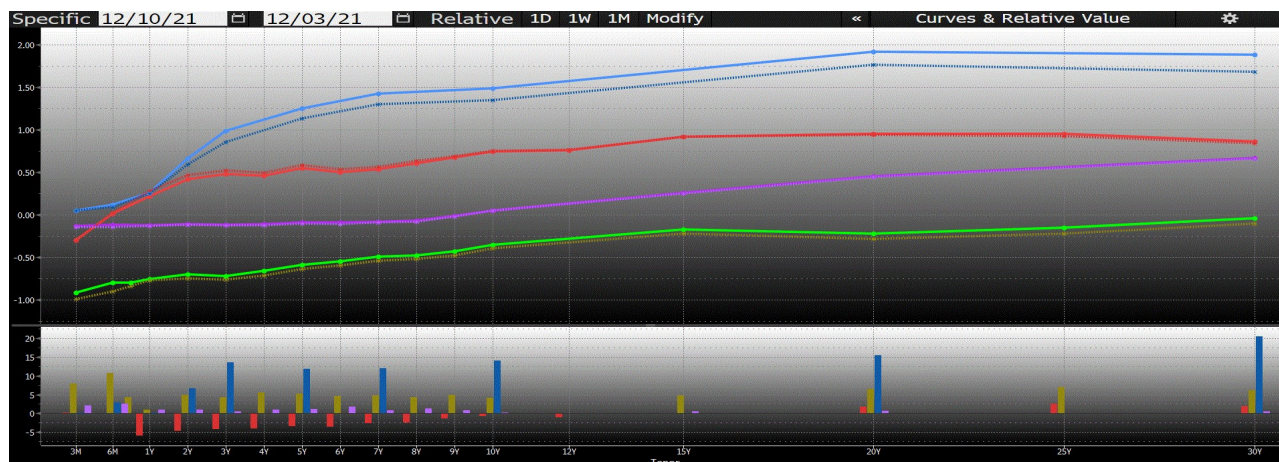
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	3.12.21	-	10.12.21		3.12.21	-	10.12.21		3.12.21	-	10.12.21		3.12.21	-	10.12.21	
2 године	-0,74	-	-0,69	↗	0,59	-	0,65	↗	0,48	-	0,43	↘	-0,11	-	-0,10	↗
5 година	-0,63	-	-0,58	↗	1,13	-	1,25	↗	0,59	-	0,55	↘	-0,10	-	-0,09	↗
10 година	-0,39	-	-0,35	↗	1,34	-	1,48	↗	0,75	-	0,74	↘	0,05	-	0,06	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси			
	3.12.21	-	10.12.21	
3 мјесеца	-0,969	-	-0,880	↗
6 мјесеца	-0,901	-	-0,793	↗
1 година	-0,754	-	-0,739	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 10.12.2021. године (пуне линије) и 03.12.2021. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница сигурнијих чланица еврозоне су повећани у прошлој седмици, при чему је раст приноса њемачких обвезница износио између 4 и 5 базних поена. Приноси италијанских обвезница краћих доспијећа су смањени за око 3 базна поена, док су приноси десетогодишњих обвезница повећани за 5 базних поена. Као и претходних неколико седмица и прошла седмица је била обиљежена волатилним кретањима приноса, највише под утицајем опречних информација везано за питање потенцијалних негативних ефеката новог соја вируса омикрон на здравство и на економске активности. Највећи раст приноса је забиљежен у сриједу када су резултати раних истраживања Pfizer и BioNTech показали да би трећа доза вакцине против Ковид19 требало да неутрализује овај сој вируса. Ипак, већ у четвртак је забиљежена одређена корекција приноса наниже, након што се појавила непотврђена вијест да ЕЦБ разматра да ли само да изврши одређена прилагођавања механизма реинвестирања средстава од PEPP програма како би се помогло чланицама да превазиђу будуће турбуленције на тржишту. Такође, Ројтерс је објавио да ће

ЕЦБ расправљати о привременом повећању редовног програма куповина обвезница (APP) са одређеним ограничењима везано за питање величине и времена на које ће се ове промјене односити.

Креатори монетарне политике су током протекле седмице, а уочи овоседмичне сједнице УВ ЕЦБ, указивали на потребу одређеног нивоа флексибилности у доношењу будућих одлука, али и да би се РЕРР могао окончати у марту 2022. године, у складу са ранијим планом. Члан ИВ ЕЦБ Schnabel је изјавила да би одговарање на уска грла путем прераног повећања каматних стопа било ризично по заустављање економског опоравка, а због дужег времена потребног за трансмисију те политике, допринијело би силазним притисцима на инфлацију у вријеме када би шокови вјероватно већ почели да блиједе. У закључном саопштењу ММФ-а за 2021. годину је наведено да би због динамике основне инфлације, за коју се у базном сценарију очекује да остане слаба у средњем року, ЕЦБ требало да занемари транзиторне инфлаторне притиске и да задржи високо прилагодљиву монетарну политику.

Супервизор ЕЦБ-а Engia је изјавио да се банке у еурозони суочавају са растућим кредитним ризиком како долази до повлачења мјера подршке уведених због пандемије, чак и ако су првобитна очекивања о проблемима била исувише песимистична. Додао је да неколико раних индикатора указује на могући пад квалитета активе у будућности.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП – ЕЗ (квартално) финал. III квартал	2,2%	2,2%	2,2%
2.	Запосленост – ЕЗ (квартално) финал. III квартал	0,9%	0,9%	0,8%
3.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ ДЕЦ	12,5	13,5	18,3
4.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка ДЕЦ	25,4	29,9	31,7
5.	Фабричке поруцбине – Њемачка (Г/Г) ОКТ	5,5%	-1,0%	10,3%
6.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г) ОКТ	-2,9%	-0,6%	-0,4%
7.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г) ОКТ	-	3,3%	4,8%
8.	Индустријска производња – Финска (Г/Г) ОКТ	-	5,5%	6,7%
9.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г) ОКТ	0,9%	-0,9%	0,4%
10.	Индустријска производња – Италија (Г/Г) ОКТ	3,3%	2,0%	4,5%
11.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г) ОКТ	-	17,2%	13,8%
12.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г) ОКТ	-	9,9%	10,9%
13.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR) ОКТ	14,3	12,8	16,0
14.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR) ОКТ	-6,90	-7,51	-6,94
15.	Малопродаја – Италија (Г/Г) ОКТ	4,0%	3,7%	5,4%
16.	Укупан број запослених – Француска (квартално) III квартал	0,5%	0,4%	1,2%
17.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.) НОВ	6,0%	6,0%	4,6%
18.	Стопа инфлације – Холандија НОВ	-	5,9%	3,7%
19.	Стопа инфлације – Ирска НОВ	-	5,4%	5,1%
20.	БДП – Грчка (квартално) III квартал	0,9%	2,7%	2,1%

САД

Стопа инфлације у САД се додатно повећала у новембру услед снажног раста цијена хране и низа других добара, што је довело до највећег годишњег повећања у последних више од 39 година. Извјештај Министарства рада објављен у петак је током овог мјесеца пратио низ података који су указали на снажно заоштравање на тржишту рада. **Стопа инфлације је у новембру на годишњем нивоу повећана са 6,2% на 6,8%, у складу са очекивањима.** Висока стопа инфлација би се могла задржати и до 2022. године, имајући у виду да уска грла снабдијевања показују тек повремена побољшања и да компаније повећавају плате јер се суочавају са дефицитом радника.

Амерички и европски савезници разматрају увођење санкција највећим руским банкама и укидање могућности овој земљи да конвертује рубље у доларе и друге валуте, уколико председник Путин изврши инвазију на Украјину. Председник Бајден је упозорио руског председника Путина током видео конференције да би инвазија на Украјину резултирала оштрим економским санкцијама од

стране САД и неколико европских савезница. С друге стране, предсједник Путин је изјавио да НАТО јача свој војни потенцијал у близини руских граница и чини велике покушаје да освоји украјинску територију. Такође, званичници америчке Владе ће бојкотовати Зимске олимпијске игре у Пекингу које се одржавају у фебруару јер сматрају да Кина крши људска права. Министрица финансија Yellen је изјавила да је могуће да ће политике које ће се сматрати протекционистичким бити неопходне у циљу стварања одговарајућих подстицаја за домаћу производњу, али је и додала да САД сигурно желе да сарађују и са другим земљама, са својим савезницима и партнерима, како би ријешили проблеме у ланцима снабдијевања на колективној основи.

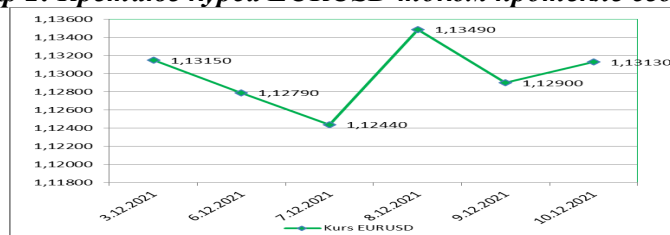
Поједини аналитичари су изјавили да очекују да ће Фед на наредном састанку који се завршава 15. децембра усвојити удвостручење темпа сужавања куповина обвезница, чиме ће мјесечно смањење износити 20 милијарди USD државних обвезница и 10 милијарди USD MBS-а, док други сматрају да ће се убрзати темпо смањења куповина за 30 милијарди USD мјесечно, почевши од средине јануара. FOMC је на посљедњем састанку у новембру најавио темпо сужавања куповина обвезница од 15 милијарди USD мјесечно почевши од средине јануара. Након састанка FOMC-а ће бити презентован и графички приказ пројекција каматних стопа, што ће пружити јасну слику о томе како учесници FOMC-а виде пут монетарне политике.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Нефармерска производња Ф III квартал	-4,9%	-5,2%	2,4%
2.	Трговински биланс (у милијардама USD) ОКТ	-66,8	67,1	81,4
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 3. дец	-	2,0%	-7,2%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 4. дец	220.000	184.000	227.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених 27. нов	1.910.000	1.992.000	1.954.000
6.	Индекс расположење потрошача 5. дец	-	51,0	51,0
7.	Велепродајне залихе (М/М) Ф ОКТ	2,2%	2,3%	1,4%
8.	Стопа инфлације (Г/Г) НОВ	6,8%	6,8%	6,2%
9.	Стопа темељне инфлације (Г/Г) НОВ	4,9%	4,9%	4,6%
10.	Индекс расположења потрошача Ун. из Мичигена П ДЕЦ	68,0	70,4	67,4

USD је благо апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1315 на ниво од 1,1313.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Замјеник гувернера BoE Broadbent је изјавио да ће агрегатна стопа инфлације вјероватно додатно расти у наредних неколико мјесеци, те да постоји могућност да ће „лако премашити“ 5%, када регулатор Ofgem у априлу буде прилагођавао ограничење горње границе малопродајних цијена енергије.

Конфедерација британске индустрије је смањила прогнозе економског раста на 6,9% у 2021. години и 5,1% у 2022. години са претходних процјена од 8,2% и 6,1%, респективно. Смањене прогнозе углавном су посљедица слабијег раста од посљедњих прогноза у јуну, а проблеми у ланцима снабдијевања, који су успорили опоравак од прошлогодишњег смањења због пандемије, вјероватно ће се окончати средином 2022. године.

Хипотекарни кредитор у Великој Британији, Халифакс, сматра да би појачана тражња за некретнинама, коју је окарактерисао као „трка за простором“ убрзо могла почети да слаби. С обзиром на то да су током пандемије запослени имали више слободног времена, како у смислу годишњег одмора тако и у погледу рада од куће, тражња за некретнинама на селу или ван града је повећана. Ипак, чини се да посљедњи подаци дају сигнале да овај тренд постепено блиједи. Раст цијена станова сада је надмашио раст цијена кућа, који је био веома изражен током периода када је економија била затворена. Током новембра цијене станова су повећане за 10,8% у односу на годину раније, док су цијене кућа биљежиле раст од 6,6%, такође на годишњем нивоу.

Послодавци у Великој Британији су повећали почетне плате на рекордан ниво почетком новембра под утицајем недостатка радника. Извјештаји Конфедерације за запошљавање и KPMG су показали да се компаније поново боре са попуњавањем радних мјеста, те су биле принуђене да повећају зараде како би биле конкурентне и како би привукле запослене. Све сложеније стање на тржишту рада сада је аларм и за ВоЕ која ће наредне седмице одржати састанак на којем ће се расправљати о одлукама монетарне политике.

Економија Велике Британије је током октобра биљежила веома благи раст, чак и прије него се појавио омикрон вирус, што је умањило очекивања да ће ВоЕ на састанку који се одржава ове седмице донијети одлуку о повећању референтне каматне стопе, први пут од када је пандемија интензивирана.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI грађевински сектор	НОВ	54,2	55,5	54,6
2.	БДП (М/М)	ОКТ	0,4%	0,1%	0,6%
3.	БДП (Q/Q)	ОКТ	1,0%	0,9%	1,3%
4.	Индустријска производња (Г/Г)	ОКТ	2,2%	1,4%	2,9%
5.	Прерађивачки сектор (Г/Г)	ОКТ	1,6%	1,3%	2,8%
6.	Грађевински сектор (Г/Г)	ОКТ	5,4%	3,3%	7,2%
7.	Услужни сектор (М/М)	ОКТ	0,4%	0,4%	0,7%
8.	Трговински биланс (у млрд GBP)	ОКТ	-14,400	-13,934	-14,736

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, као и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад са нивоа од 0,85490 на ниво од 0,85285, док је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,3236 на ниво од 1,3273.

ЈАПАН

На дводневном састанку ВоЈ који се завршава 17. децембра, ВоЈ је спремна да задржи ултрастимулативну монетарну политику, али ће расправљати о томе да ли ће продужити хитне програме за ублажавање пандемије након тренутног рока у марту 2022. године. Извори који су упознати са ставом ВоЈ су пренијели да иако тек детаљи треба да буду финализовани, одбор ВоЈ је усмјерен ка смањењу куповина корпоративних обвезница и комерцијалних записа, с обзиром на значајна побољшања услова финансирања великих фирми. Други програм финансирања намијењен мањим фирмама такође би се могао смањити, иако би се један дио могао продужити и након марта, како би се наставила подршка малопродаји која се и даље бори са слабом потрошњом. Одлука би могла бити одгођена до јануара, уколико ширење новог соја омикрон повећа неизвјесност у вези са крхким опоравком економије.

Влада Јапана размишља о побољшању прогноза економског раста за фискалну 2022. годину, узимајући у обзир ефекте рекордног пакета подстицаја од 490 милијарди USD, објавила је телевизија NHK. NHK је извјестила да је у приказу за средину године, у јулу, Влада пројектовала раст реалног БДП-а од око 2,2% за фискалну годину која почиње у априлу 2022. године. Са потрошачким пакетом, који има за циљ да помогне предузећима и домаћинствима да преброде штете нанијете током пандемије Ковид19, сада се процјењује да ће реални БДП од ове до следеће фискалне године износити око 5,6%. Министар финансија Јапана Сузуки је изјавио да ће се држати владиног циља како би постигли примарни буџетски суфицит до фискалне 2025. године.

Ројтерс је објавио да ће Влада према коначном нацрту плана за наредну фискалну годину „свеобухватно размотрити“ пореске реформе на капиталну добит и размотрити начине како се изборити против избјегавања плаћања пореза у трговању финансијским дериватима, али није приказао детаље тог нацрта.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

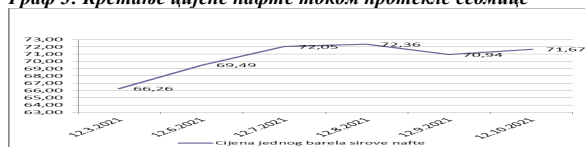
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Новчане зараде запослених (Г/Г)	ОКТ	0,4%	0,2%
2.	Потрошња домаћинства (Г/Г)	ОКТ	-0,5%	-0,6%
3.	Водећи индекс П	ОКТ	102,8	102,1
4.	Коинцидирајући индекс П	ОКТ	89,9	89,9
5.	Текући рачун (у милијардама ЈПЈ)	ОКТ	1.274,9	1.180,1
6.	Трговински биланс (у милијардама ЈПЈ)	ОКТ	128,8	166,7
7.	БДП (Q/Q) Ф	III квартал	-3,1%	-3,6%
8.	Банкроти (Г/Г)	НОВ	-	-10,36%
9.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	НОВ	4,1%	4,0%
10.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	НОВ	3,7%	3,6%
11.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) П	НОВ	-	64,0%
12.	Индекс veleпродајних цијена (Г/Г)	НОВ	8,5%	9,0%

ЈПЈ је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 127,64 на ниво од 128,32. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 112,80 на ниво од 113,44.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 66,26 USD (58,56 EUR). Током протекле седмице цијена нафте је имала углавном растућу тенденцију, након што су страхови због новог соја вируса Ковид19 ублажени. Почетком седмице цијена нафте је забиљежила дневни раст од скоро 5%, због очекивања да ће нови сој омикрон можда проузроковати блаже симптоме, што је повећало улагања у ризичнију имовину. Повећање извоза нафте из Ирана које је изгледало неминовно, сада је мање вјероватно, што је такође дало подршку расту цијене нафте. До средине седмице цијена је наставила са растом због ублажавања негативних ефеката новог соја вируса, а дијелом и због тога јер су преговори око нуклеарне енергије са Ираном прекинути, што значи кашњење испоруке нафте из ове земље, а што се одразило и на раст цијене нафте. Током трговања у четвртак, поново су интензивирани страхови око ефеката новог соја вируса, те је цијена нафте благо смањена. Ипак, већ у петак цијена је поново наставила са растом. Објављене су информације да ће Кина почетком наредне године почети са фискалним стимулансима, што је додатно појачало очекивања у дијелу тражње за нафтом и свакако је допринијело расту цијене. Посматрано на седмичном нивоу, цијена нафте је повећана за 8,16%, први пут у посљедњих седам седмица. Упркос седмичном расту цијене нафте, аналитичари и даље упозоравају на већу волатилност овог тржишта с обзиром на то да тржиште настоји да управља ризицима који долазе због новог соја вируса, али и због очекивања евентуалног раста каматних стопа у снажнијим економијама, који је значајним дијелом узрокован и растом цијена енергената, али и оптимизмом око кориштења енергије у наредном кварталу. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 71,67 USD (63,35 EUR).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одржавање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.783,29 USD (1.576,04 EUR). Током протекле седмице цијена злата није забиљежила значајне промјене. Почетком седмице цијена злата је благо смањена након што су инвеститори тумачили различите податке са тржишта рада у САД, оптимистичнији став Феда, те пријетњу омикрон соја глобалном расту. Наредног дана цијена је благо повећана под утицајем фокуса инвеститора на податке о инфлацији у САД који су требали да буду објављени на крају седмице. Подаци о инфлацији могу утицати на темпо којим ће Фед повећавати каматне стопе. У наредним данима цијена је углавном била под утицајем кретања долара и очекивања инвеститора око података за инфлацију у САД. Цијена злата је током трговања у петак имала благу тенденцију раста након што су објављени подаци о инфлацији у САД, који су показали да је инфлација наставила са тенденцијом раста. Сада је фокус на састанку FOMC-а који се завршава 15. децембра. Након што су подаци за инфлацију показали да је инфлација у САД забиљежила највећи раст у посљедњих 40 година, појачана су очекивања евентуалног раста каматних стопа у САД. Генерално, раст каматних стопа најчешће значи пад цијене злата. Ипак, чини се да су овог пута инвеститори више забринути за инфлацију, те стога није забиљежен пад цијене злата. Предсједник Феда Powell је раније сигнализирало отвореност за ублажавање монетарних олакшица, иако је тренутни ниво инфлације описао транзиторним. JPMorgan Chase & Co је помјерио очекивања за повећање каматне стопе на јун са септембра наредне године.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.782,84 USD (1.575,92 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је благо смањена за 0,03%, што је четврта седмица заредом да цијена злата има тенденцију смањења.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

